

Mroczkowski, Ireneusz

XXXIII tom "Studiów Płockich"

Studia Płockie 33, 11-13

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

XXXIII TOM „STUDIÓW PŁOCKICH”

Rok 2005 przechodzi do historii jako rok śmierci Jana Pawła II. Wydając kolejny – już XXXIII – tom „Studiów Płockich”, uświadamiamy sobie nie tylko duchową więź z naszym Papieżem. Jego intelektualne dziedzictwo jest tak doniosłe, że nie wyobrażamy sobie współczesnego dyskursu o wierze bez myśli Jana Pawła II. Świadectwem tego są artykuły zebrane w niniejszym tomie „Studiów Płockich”, roczniku naukowym płockiego środowiska teologicznego. Zaledwie w kilku nie ma odwołań do nauczania Jana Pawła II.

Na początku publikujemy zapis sesji naukowej, poświęconej 150 rocznicy ustanowienia dogmatu o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny. Sesja odbyła się 8 grudnia 2004 r. w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku. O Niepokalanej mówili: biblista, dogmatyk i apologeta. Na naszych łamach ks. T. Lewicki przedstawia apokryficzną *Protoewangelię Jakuba*, w której zarejestrowane zostały elementy kultu mariologicznego oraz pierwsze tytuły mariologiczne (*Niepokalana w zwierciadle chrześcijańskiej literatury apokryficznej na przykładzie Protoewangelii Jakuba*).

Ścisły związek dogmatu Niepokalanego Poczęcia z dogmatem chrystologicznym ukazuje ks. Cz. Rychlicki (*Niepokalane Poczęcie. Od prawdy wiary do definicji dogmatycznej*). W syntetycznym wykładzie Autor podaje podstawy biblijne dogmatu, przedstawia teologiczny proces powstawania dogmatu oraz wyjaśnia trudności w jego rozumieniu. Znikają one zresztą tylko wtedy, kiedy się uzna, że Syn Boży stał się prawdziwie człowiekiem po to, aby rzeczywistość tego świata wprowadzić w życie Boże.

Tę perspektywę ukazuje także ks. H. Seweryniak. W swoim artykule („...*Pozostać wierny Twojej niedocieczonej intencji...*”. *Życie pięknego dogmatu*) przedstawia miejsca szczególnie związane z kultem Najświętszej Maryi Panny. Autor prowadzi nas na Rue du Bac w Paryżu, do Lourdes i Fatimy w towarzystwie Alfonsa Ratisbonne, Maksymiliana Kolbego i Jana Pawła II. Te spotkania ożywiają formułę dogmatu, otwierają w nas przestrzeń na Boży świat łaski.

Konieczność Bożej łaski ukazana została w następnych artykułach, zamieszczonych w części teologicznej „Studiów Płockich”. Ks. W. J. Turek omawia patrystyczne odniesienia w *Kompendium Nauki Społecznej Kościoła* („*Kompendium katolickiej Nauki Społecznej*”: *patrystyczne aspekty pojęcia pracy ludzkiej*). *Kompendium* ukazało się w języku polskim w roku 2005; warto więc zapoznać się

z pracą patrologa pokazującego rolę Ojców Kościoła w dzisiejszym dyskursie o pracy.

Aktualność wielkiej myśli patologicznej uwidacznia się także w artykule ks. S. Zalewskiego o pokusie (*Pokusy w życiu chrześcijanina według „Enarrationes in Psalmos” św. Augustyna*). Ponieważ szatan nie ustaje w kuszeniu do zła, warto przypomnieć Augustynową definicję pokusy, jej źródła oraz metody walki z pokusami. Te elementy duchowości chrześcijańskiej stają się tak samo nieodzowne jak i powrót do wielkich mistyków, opisujących zjednoczenie duszy ludzkiej z Bogiem. Ks. L. Smoliński odkrywa przed nami głębie przeżyć mistycznych niezwyklej zakonnicy, uczennicy Husserla, ofiary systemu hitlerowskiego, Edyty Stein (*Droga zjednoczenia z Bogiem w świetle «Wiedzy Krzyża» Edyty Stein*). Jakże fascynujące są jej opisy głębi duszy, do której przychodzi Bóg.

Dzięki następnemu artykułowi – ks. H. Seweryniaka – mamy możliwość porównania duchowości chrześcijańskiej z duchowością hinduską (*Hinduizm*). Ks. Seweryniak, który w ciągu ostatnich lat przedstawiał na łamach „Studiów Płockich” wielkie religie świata, tym razem pokazuje świat hinduizmu. Mamy szansę zapoznać się ze świętymi księgami tej religii, jej bogami, prawami regulującymi życie, nauką o reinkarnacji, moralnością hinduistyczną, głównymi odmianami jogi i hinduistyczną wizją wyzwolenia. Autor wspomina również działalność bł. Matki Teresy oraz pielgrzymki Jana Pawła II do Indii (1986, 1999).

Dział filozoficzno-socjologiczny otwiera artykuł ks. T. Rutowskiego, który przypomina spór ks. prof. K. Klósaka z ks. prof. A. Krąpcem na temat interpretacji zasady celowości w przyrodzie (*Problematyka celowości w publikacjach księdza profesora Kazimierza Klósaka*). Spór ten toczono na kanwie rozumienia piątej drogi św. Tomasza, prowadzącej do uzasadnionego przeświadczenia o istnieniu Boga.

Spór o istnienie Boga toczy się nie tylko na terenie filozofii przyrody. W jednoczącej się Europie Bóg jest przez niektórych kwestionowany w imię wolności. Temu problemowi poświęcono dwa artykuły. Ks. A. Kobyliński i ks. Tomasz Kalinowski zestawiają świeckie i kościelne rozumienia prawa do wolności religijnej oraz pokazują współczesne prześladowania religijne (*Fenomenologia wolności religijnej*). Natomiast ks. I. Mroczkowski opisuje wyzwania moralne, przed jakimi staje jednocząca się Europa (*Wyzwania moralne w zjednoczonej Europie*). Jednoczeniu Europy towarzyszy deficyt ducha w kulturze, indywidualistyczno-liberalne pojmowanie wolności oraz głęboki lęk przed przyszłością. Wyzwaniem staje się więc nihilizm w filozofii, relatywizm w poznaniu moralnym i pragmatyczny hedonizm w życiu.

Na tle europejskim dwaj następnii autorzy – socjologowie – przypatrują się konkretnym zjawiskom społecznym w Polsce. Ks. J. Mariański, opisując kondycję moralną polskiej rodziny, zauważa zjawiska kryzysowe (rozpad małżeństw, spadek urodzeń upowszechnianie się laickich postaw), ale dostrzega też pozytywne aspekty współdziałania rodziny z parafią (*Kondycja moralna polskiej rodziny*). Ciekawe wyniki badań socjologicznych płockiej młodzieży przedstawia ks. M. Milewski (*Kwestia AIDS na tle innych problemów społecznych w Polsce w opiniach*

młodzieży). Okazuje się, że młodzież niepokoi się najbardziej o bezrobocie, przestępstwa i alkoholizm. AIDS znalazło się na ósmym miejscu.

W części historycznej „Studiów Płockich” prezentujemy pionierskie opracowanie K. R. Prokopa, poświęcone tematyce sakr ordynariuszy i sufraganów płockich z XIX i XX w. Autor opisuje nie tylko miejsce, czas i okoliczności – niekiedy dramatyczne – konsekracji, ale próbuje także przyporządkować poszczególnych członków episkopatu do konkretnych linii sukcesji święceń biskupich.

W kolejnym artykule ks. W. Góralski wspomina swoich Mistrzów i Nauczycieli, a więc Profesorów Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku z lat 1955 – 1961 (*Mistrzowie i nauczyciele. Wspomnienia o Profesorach Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku z lat 1955-1961*). Autor pisze z potrzeby serca. Jest wdzięczny za otrzymaną wiedzę, wiarę, miłość do Kościoła, szacunek dla innego człowieka. Wielu kapłanów wychowanych w naszym Seminarium przeczyta ten artykuł z podwójną wdzięcznością; dla tamtych Mistrzów i Nauczycieli, ale także dla Ucznia, który tę wdzięczność umie wyrazić.

Ślady najnowszej historii diecezji płockiej na łamach „Tygodnika Niedziela” zbiera ks. M. M. Grzybowski (*Problematyka historii diecezji płockiej na łamach „Niedzieli Płockiej”*). Artykuł powstał z okazji dziesięciolecia istnienia Tygodnika, który już jest źródłem dla najnowszej historii diecezji. Z dziejów nieco dalszych ks. A. Lelęń wydobywa zasługi bł. bpa Antoniego Juliana Nowowiejskiego w dziele odnowy muzyki kościelnej (*Muzyka kościelna w myśli i posłudze pasterskiej błogosławionego Antoniego Juliana Nowowiejskiego*). Błogosławiony Arcybiskup poświęcił odnowie muzyki szereg publikacji, troszczył się o muzykę jako profesor liturgiki, prepozyt Kapituły Katedralnej, wreszcie jako Biskup Płocki.

W ostatniej części „Studiów Płockich” zamieszczamy *Wykaz prac magisterskich i prac zawodowych licencjackich napisanych w Punkcie Konsultacyjnym w Płocku Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie* (ks. D. Brzeziński) oraz recenzje najnowszych dzieł ks. J. Mariańskiego, J. Habermasa, R. Dawkinsa T. Halika, M. Finley’a.

Całość tego tomu poświęcamy naszemu Mistrzowi i Nauczycielowi – ks. prał. dr. Józefowi Kraszewskiemu, który w 2005 r. ukończył 70 lat. Spośród nich prawie połowę poświęcił nauczaniu katechetyki, pedagogiki, homiletyki i języka francuskiego w Wyższym Seminarium Duchownym i w Punkcie Konsultacyjnym ATK/UKSW w Płocku. Wiele lat był prefektem i wicerektorem naszego Seminarium, wikariuszem biskupim do spraw formacji katechetów w diecezji płockiej, dyrektorem Wydziału Katechetycznego w Kurii Diecezjalnej Płockiej oraz wizytatorem nauki religii w diecezji. Pod jego kierownictwem katecheci naszej diecezji wrócili do szkół w 1990 r. Niech niniejszy tom „Studiów Płockich” będzie podziękowaniem za lata formacji katechetycznej, kapłańskiej i ludzkiej.

Ks. Ireneusz Mroczkowski